

«فرهیختگان» از یکی از قدیمی ترین معدن های ایران گزارش می دهد

روسیاهی برای مدیران ذغال سنگ کرمان

ابوالقاسم رحمانی
دبیر گروه جامعه

بهمین ماه ۹۸ بود، سفر کرمان و مراسم چهلم حاج قاسم. برای رقتن به گلزار شهدا سوار تاکسی شدم و چون مسیر نسبتا طولانی بود، سر صحبت را با راننده باز کردم. البته برای نوشتن روایت سفر به اطلاعات او هم نیاز داشتم. شروع کرد به گفتن از بزرگی های حاج قاسم و مردم داری و... او لایه لای صحبت هایش اما گلایه های جدی از مسئولان استانی داشت و همان جا بود که برای اولین بار موضوعی در ارتباط با معدن کارگران را انجام دند و شب را آرام بر سر بالین بگذاردند. از مشکلات برآمده از خصوصی سازی های بی ضابطه، عدم پرداخت حق و حقوق برخی کارگران، بیمه ناقص و عدم لحاظ امتیازات شغلی گفت و این را هم گوشزد کرد که خیلی طولی نمی کشد که زغال سنگ کرمان هم دچار عاقبت هیکو، هفت تپه و سایر غول های صنعتی و تولیدی کشور شود. می پرسید تا الان داخل معدن رفته ام که خب اگر کمی با دقت بیشتری به من نگاه می کرد، می فهمید از چندفرسخی معدن هم رد نشده ام و حتی اگر عکس معدن را هم ببینم، بعید نیست مثل محمدرضا عارف نماینده فعلی مجلس که سال ۹۲ در مناظرات انتخاباتی ریاست جمهوری به معدن گفت منطبقه توریستی، من هم چنین ادعایی می کردم! صحبتش را ادامه داد و با لهجه کرمانی گفت یک لحظه نمی تونی تو معدن بمونی و اون فشار و هوای آلوده و جو سنگینش رو تحمل کنی. البته این توصیف از معدن را قبل تر از یکی از اقوام که در ذوب آهن شمال مشغول کار بود، شنیده بودم و می دانستم که راست می گوید. راننده ادامه داد در چنین شرایطی نه امنیت شغلی دارند چون یک سال به یک سال قرارداد می بندند و نه امنیت جانی و نه تسهیلات خاصی به آنها تعلق می گیرد. زمین های اطراف معدن را هم یکی یکی می فروشند و پولش را می خورند. از این اولین آشنایی و اطلاع من از معدن زغال سنگ کرمان حالا بیش از سه ماه می گذرد، اخباری را می شنوم که تعداد قابل توجهی از کارگران این معدن، یعنی حدود سه هزار نفر یک هفته ای است که اعتصاب کرده اند و بیش از هزار نفر آنها نیز در این مدت در محوطه معدن زغال سنگ کرمان جاذر زده و مستقر شده اند و هراسان از واگذاری این معدن به بخش خصوصی و عدم وصول مطالبات و درخواست هایشان منتظر پاسخگویی مسئولان هستند؛ مسئولانی که جز امنیتی ها و انتظامی هایشان کسی به سراغ شان نیامده و جویای احوال و درخواست های آنها نشده است.

حال ناخوش معدن ۵۴ساله زغال سنگ کرمان

معدن زغال سنگ کرمان در مناطق شرقی ایران مرکزی قرار گرفته که به طور دقیق می توان گفت در محل چین خوردگی های استان های کرمان و یزد واقع شده است. به تعبیر دیگر در فاصله ۵۰ تا ۲۲۰ کیلومتری شمال غرب کرمان معدن زغال سنگ این استان قرار دارند. از حدود سال های ۱۳۴۵-۱۳۴۴ تقریبا بی همتا با برنامه تاسیس ذوب آهن اصفهان اکتشاف و بهره برداری از معدن زغال سنگ کرمان به منظور تامین کک مورد نیاز کوره بلند ذوب آهن اصفهان در برنامه های دولت وقت قرار گرفت و در نهایت فعالیت شرکت معدن زغال سنگ کرمان وابسته به شرکت ملی ذوب آهن ایران با هدف نهایی تولید کنسانتره زغال سنگ از شهر یورماه ۱۳۴۵ آغاز شد. بر اساس اطلاعات موجود از این شرکت معدنی در سال ۸۵، مجموعا ۶۵۰۰ نفر نیروی شاغل در بخش های مختلف تولیدی و پشتیبانی شرکت به طور مستقیم فعالیت می کردند که بر اساس چشم اندازها امید می رفت این رقم با اجرای طرح های توسعه ای به بیش از ۱۰ هزار نفر کارگر برسد؛ اتفاقی که حالا بعد از حدود ۱۴ سال به گفته کارگران این شرکت معکوس عمل کرده و در حال حاضر حدود ۳۵۰۰ نفر در این شرکت معدنی مشغول کار هستند. ۳۵۰۰ نفری که بیش از هزار نفر آنها یک هفته ای است در محوطه معدن چادر زده اند و دل نگران از آینده و امنیت شغلی خود اعتصاب کرده اند.

مشکلات کارگران زغال سنگ کرمان؛ زخم کهنه ای که دوباره سر باز کرد

صورت نگرفته بود پس از واگذاری معدن زغال سنگ کرمان به بخش خصوصی دچار مشکلات عیدیه ای شدند. برخی از این معدن قادر به پرداخت حقوق و مزایای پرسنل نبوده و اکثریت معدن زغال سنگ به دلیل تاخیر در پرداخت حقوق و مزایای کارکنان با حقوق معوقه چند ماهه پرسنل روبه رو هستند و این موضوع برای کارگران زحمتکش که در شرایط کاری خاصی در این معدن مشغول کار هستند مشکلاتی ایجاد کرده است. «آبان ماه ۹۷ اما جریان مطالبات مصافی تر جدی تر شد. تعدادی از کارگران قراردادی معدن زغال سنگ کرمان در واکنش به وضعیت نامطلوب کاری و حقوق و مزایای خود دست به اعتراض زده و اعلام کردند: «معدن زغال سنگ کرمان با سه هزار کارگر قراردادی شامل معدن پابدانا، همکار، هوشنی، جهک، کمسار، آب نیل و کارخانه زغالسویی زند می شود که کارگران آنها نسبت به اجرانشدن طرح طبقه بندی مشاغل انتقاد دارند. مسکوت ماندن اجرای طرح طبقه بندی مشاغل در مورد کارگران قراردادی این معدن که در شرایط بسیار سخت کار می کنند، باعث شده است تا درآمد ماهانه آنها در حد اندازه حداقل های قانونی باقی بماند. این امر موجب شد صبح روز شنبه (۱۹ آبان ۹۷) کارگران سه معدن هوشنی، همکار و پابدانا در محل کارگاه خود دست به اعتراض صنفی بزنند. حقوق دریافتی ما مخارج زندگی خانوادگی مان را تامین نمی کند، با کاهش اضافه کاری ها و حذف مزایایی همانند حق همسر، برای تامین مخارج دچار مشکل شده ایم.»

دوروز پیش بود که اخباری از اعتصاب کارگران معدن زغال سنگ، هرچند خفیف در رسانه ها منتشر شد. البته این اولین اقدام و اخبار پیرامون مطالبات کارگری کارگران مجموعه زغال سنگ کرمان نبود. اما خب شکل و شمایل و شدت و حدت این مطالبه گری متفاوت از گذشته بود. پیش از روایت ماجرای اعتصاب اخیر کارگران بد نیست نگاهی به برخی اخبار قدیمی تر در ارتباط با مشکلات معدن زغال سنگ کرمان بیندازیم. مثلاً در سال ۹۳ مهدی حسینی نژاد، معاون سازمان صنعت، معدن و تجارت استان کرمان با هشدار نسبت به وضعیت موجود تولید زغال سنگ در کرمان گفته بود: «قریب به هشت هزار نفر در استان کرمان به طور مستقیم درگیر بحث زغال سنگ بوده و از این طریق کسب روزی می کنند و مواجه شدن این معدن با مشکل، مسائل حادی در استان ایجاد می کند، لذا باید مسئولان به صورت ویژه به این حوزه توجه کنند.» که در سال ۹۶ داود مرادی، کارگر معدن زغال سنگ آب نیل کرمان در گفت و گو با یکی از رسانه ها ضمن گلایه از وضعیت موجود در معدن زغال سنگ کرمان گفته بود: «تقریبا روزی بین ۱۰ تا ۱۲ ساعت در شرایط سخت معدن کار می کنیم و آسیب های زیادی ما را تهدید می کند. حقوقی که به ما می دهند با همه مزایا و اضافه کاری حدود دو میلیون تومان در ماه است که در مقایسه با سختی کار ناچیز است و همین حقوق را هم چند ماه یکبار می دهند.» همان موقع ایرج فلاح، مدیرعامل وقت شرکت زغال سنگ کرمان گفت: «از آنجا که سرمایه گذاری مطلوبی در معدن زغال سنگ کشور به جز طبس

واگذاری یا عدم واگذاری؛ مساله این است

مردم کرمان و راور در مجلس شورای اسلامی نامه ای به وزیر کار نوشت و در آن خواستار رسیدگی فوری به موضوع واگذاری شرکت زغال سنگ کرمان به شرکتی به نام «دالاهو» که باعث نارضایتی کارگران شرکت معدن زغال سنگ کرمان شده است؛ شد. مضاف بر این نامه پورابراهیمی در تشریح مطالبات این کارگران گفت: «با توجه به لزوم پاسخگویی به درخواست های صنفی کارگران معدن زغال سنگ همانند اجرای طرح طبقه بندی مشاغل، اجرای دائمی قرارداد های کارگران به منظور ایجاد امنیت شغلی بیشتر، افزایش ضریب شغل سخت و زیان آور از ۱/۵ به دو، حل مشکل مسکن کارگران و نیز سایر مواردی که در جلسات مستمر با وزیر و سایر معاونان و مدیرانی ملی و استانی مطرح شده است، ضرورت ارائه پاسخ و اقدامات فوری و سریع آن وزارتخانه برای حل مشکلات این قشر زحمتکش کاملا ضروری به نظر می رسد و قطعاً در این خصوص پاسخگویی اول مشکلات این کارگران مدیرعامل شرکت زغال سنگ کرمان بوده که به عنوان مدیر اجرایی وزارتخانه از مکلف به پیگیری تمامی موضوعات و حل مشکلات مطروحه با حمایت مدیران صندوق فولاد کشور و نیز پشتیبانی معاونان وزارت تعاون کار و رفاه اجتماعی با مدیریت شخص وزیر است و هیچ گونه عذری از مدیرعامل شرکت زغال سنگ کرمان در صورت حل نشدن مشکلات مذکور پذیرفته نخواهد بود. سلما در صورت تاخیر در انجام درخواست مذکور موضوعات مدنظر از طریق سوال در کمیسیون اقتصادی مجلس در دستور کار خواهد گرفت.»

این اما عقبه مختصری بود از مطالبات کارگری کارگران معدن زغال سنگ کرمان. از بیش از یک هفته گذشته اما زمه های دیگری حول اعتراضات کارگران این مجموعه به گوش رسید، زمه هایی که همه بعد از گمانه زنی ها مبنی بر واگذاری دوباره این شرکت به بخش خصوصی ایجاد شد. کارگران این مجموعه بعد از آنکه مطلع شدند دوباره تیغ خصوصی سازی بر سر معدن زغال سنگ کرمان قرار گرفته، دست به اعتراضات صنفی زدند تا بتوانند جلوی این اتفاق را بگیرند. به هر حال همان طور که کارگران قدیمی تر می گویند، این اتفاق را قبلا تجربه کرده اند و تمام تیره روزی هایشان هم بعد از آن اتفاق افتاد که زغال سنگ کرمان به بخش خصوصی واگذار شد. دوم اردیبهشت ماه آکبر سلطانی، مدیر روابط عمومی شرکت معدن زغال سنگ کرمان با اشاره به اعتراضات صنفی کارگران این معدن گفت: «واگذاری تمامی شرکت معدن زغال سنگ کرمان به بخش خصوصی صحت ندارد. این شرکت تنها به زیرمجموعه یک صندوق برای عرضه کالا های خود در بورس کالای ایران وارد شده و اقدامات اخیر شرکت هم این امر را تسهیل می کند. برخی کارگران در اعتراض به واگذاری سه معدن در شهرستان های زرن، کوهبنان و راور به بخش خصوصی اجتماع صنفی داشتند که این اجتماعات با دخالت مسئولان استانی و محلی و مدیرعامل شرکت زغال سنگ کرمان، به دور از کمترین حاشیه ای جمع آوری شد.» این اما پایان ماجرای اعتراضات نبود و مساله همچون آتش زیر خاکستر باقی ماند. ۶ اردیبهشت ماه محمدرضا پورابراهیمی، نماینده

۴ مطالبه اصلی کارگران زغال سنگ کرمان

به مشکلات کارگران رسیدگی می کنند. محقق نشدن این وعده و ملغی نشدن تصمیم واگذاری سهام شرکت زغال سنگ کرمان به بخش خصوصی موجب شد که امروز هم دست از کار بکشیم.» به طور خلاصه می توان گفت کارگران شرکت زغال سنگ کرمان پس از پیگیری مطالبات شان در سطوح شهرستانی و استانی و حتی دیدار با امام جمعه نتیجه ای نگرفتند و به همین خاطر راه اعتصاب را انتخاب کردند. مطالبات اصلی شان هم کاملا مشخص و مدون است، لحاظ شدن ضریب شغلی دو به جای ۱/۵، اجرای دقیق و شفاف طرح طبقه بندی مشاغل در این شرکت مطابق با سایر واحدهای صنعتی، عدم واگذاری

همان طور که گفتیم تمام این پروسه همچون آتش زیر خاکستری بود که بعد از بی توجهی مسئولان و عدم تحقق وعده ها حدود یک هفته پیش دوباره گر گرفت و اعتراضات به مسائل پیش آمده در شرکت زغال سنگ کرمان وارد فاز جدیدی شد. حدود سه هزار کارگر این مجموعه دست به اعتصاب زدند و بیش از هزار نفر آنها در محوطه شرکت در چادرهایی مستقر شدند و اعتراضات را ادامه دادند. ۱۴ اردیبهشت روز اول این اعتراضات، جدیدی یکی از کارگران در توضیح چرایی این اقدامات و اعتصاب گفت: «پس از برگزاری تجمع اول اردیبهشت، مقام های استان وعده دادند که تا ۱۰ اردیبهشت ماه

<p>رسیدگی به فساد های احتمالی مدیران این مجموعه</p>	<p>عدم واگذاری این شرکت به بخش خصوصی</p>	<p>اجرای دقیق و شفاف طرح طبقه بندی مشاغل</p>	<p>لحاظ شدن ضریب شغلی ۲ به جای ۱/۵</p>
--	---	---	---

این شرکت از صندوق بازنشستگان فولاد به بخش خصوصی (ناظر به تجربیات ناموفق گذشته) و رسیدگی به فساد های احتمالی مدیران این مجموعه و شفاف سازی در ارتباط با افعال و سیاست های آنها. حالا یک

امیدی به زنده ماندن و کار کردن در شرکت زغال سنگ وجود ندارد

قرار است خصوصی شویم و زیر نظر شرکتی به نام دالاهو برویم. در سایت خودشان بیان شده، زغال سنگ باید هزار و ۲۰۰ نیرو را تعدیل کند تا دارایی و اموال را ثبت کند. بچه ها هم خسته اند و هم نگران. من الان ۱۳ سال است که کار می کنم. در این مدت بیامه متوالی دارم، به جز آن ۶ ماهه بیمه که گفتم. حالا با این همه خراب و گرفتاری ای که وجود دارد (خیلی از بچه ها از نظر پزشکی توان کار کردن در داخل معدن را ندارند و بیرون معدن کار می کنند.)، دوباره خصوصی شویم و معلوم است آقایی را که نمی تواند کار کند، پیمانکار استفاده نمی کند. الان هزار و ۲۰۰ نفر تعیین کرده اند که تعدیل شوند و طولی نمی کشد که می گویند به درد کار ما نمی خورید. اما نمی گویند چرا این آدم به این روز افتاده و در معدن با ابزار قدیمی حالش این شده است. جالب این است که در منطقه خودمان کسی هست که ۲۴ سالگی بازنشسته شده. زمانی که جذب رسمی بود! ۱۵-۱۰ سال کار بازنشسته می شدند. الان با این اوضاع خصوصی شویم، دوباره چه کسی پیدا می شود ما را به تپه و تولید بازگرداند و با صندوق بازنشستگی ببرند. به نوعی امیدی برای زنده ماندن و کار کردن در شرکت زغال سنگ وجود ندارد.»

به ما انگ منافق می زنند؛ ما سرباز ولایتیم و حاج قاسم را دوست داریم

جاده ای بستیم و نه توهینی به کسی کردیم. ما سرباز ولایت هستیم و حاج قاسم را دوست داریم. برای اینکه درس دری برای خودمان و جامعه درست نکنیم، ۵۰ نفر به سر قیبر حاج قاسم می رویم و دعای ندبه و مناجاتی می خوانیم. ماه رمضان است و ما هم مسلمان هستیم.»

سال ها پنجشنبه ها و جمعه ها را رایگان کار کردیم، زمین های شرکت را که حق ما بود، در مناقصه فروختند!

این کارگر شرکت زغال سنگ کرمان ادامه می دهد: «بچه های آیند و می روند. تقریبا از صبح تا بعد از ظهر حدود هزار و ۵۰ تا دو هزار نفر هستیم که اعتصاب کرده ایم، شرکت هم کلا سه هزار و ۲۵۰ نفر نیرو دارد. وضعیت پرداخت حقوق و مزایا هم تا سال قبل خوب بود، یعنی یک مقطع زمانی خوب بود و حقوق ما را به موقع می دادند. مدیرعاملی و مدیرعامل این بحث را مطرح کرد که مسکن کارگری برای کارگران راه می اندازیم و ما ۲۵ ماه حقوق هم رواریز می کردند. تا اینکه مشخص شد خصوصی سازی ایجاد می کند و کارهای دیگری انجام می دهد. سال ۸۹ وقتی زیر نظر تپه و تولید رفتیم، باید پنجشنبه ها و جمعه ها هم کار می کردیم، در حالی که به خاطر سختی کار باید تعطیل می بودیم. با پیگیری نماینده ۶ ماه است که پنجشنبه های ما را تعطیل کرده اند. از سال ۸۹ تا الان پنجشنبه ها را رایگان برای شرکت کار کرده ایم. این حق را

قرار شده مدیر صندوق بازنشستگی فولاد به کرمان سفر کند!

کارگران یکسری مطالبات کارگری دارند که این مطالبات به سه دسته تقسیم می شود. یک بحث این کارگران طبقه بندی مشاغل است که آنجا هنوز اجرایی نشده و انتظار دارند هرچه زودتر این اجرایی شود. با مسئولان مربوطه در تهران صحبت کردیم، می گویند ما موافق هستیم اما مشکل بر این است که اختلاف نظر در نحوه اجرا وجود دارد. که آن هم در خصوص درصد هایی است که باید اضافه شود. قرار شد مدیرعامل محترم صندوق بازنشستگی فولاد به کرمان تشریف ببرد که البته قرار بود امروز برود و ظاهرا مشکلی پیش آمده و قرار است فردا برود تا مسائل را بررسی کند!

من نمی دانم برای سختی کار آنها قانون وجود دارد یا نه!

زاهدی به دومین مطالبه و مشکل اصلی کارگران زغال سنگ کرمان اشاره کرد و گفت: «مشکل دوم بحث سختی کار است، بدین معنا که می گویند کار تونل باید بعد از ۱۵ سال بازنشسته شود. در این مورد من نمی دانم آیا قانونی بر اینها وجود دارد یا خیر. اگر قانون نباشد، این در اختیار صندوق یا وزارت کار نیست. این را باید قانون تصویب کند و قرار شد دوستان کار کنند تا ببینند مصوبه ای در این خصوص وجود دارد یا خیر. من تا الان نشنیده ام مصوبه ای وجود داشته باشد. اگر این طور باشد، باید قانون تصویب کنیم و در صحن مجلس جزء مشاغل زیان آور جدی محسوب شود. یکبار باید در تونل بروند و جایی را که کارگران استخراج می کنند، نگاه کنند که بسیار نابهنجار است. این کارگران با جان خود بازی می کنند. در این زمینه باید به این عزیزان کمک کرد.»

نگرانی کارگران از قراردادهای یک ساله حرف درستی است

نماینده مردم کرمان در مجلس شورای اسلامی در تشریح سوئمن مطالبه اصلی کارگران این معدن خاطر نشان کرد: «بحث دیگر که موضوع سوم است، مساله قراردادهاست. قراردادهای این کارگران سالانه بسته می شود، در حالی که در صورت دائمی آنجا کار می کنند و این طور نیست که یک سال می آید و بعد از یک سال دنبال کار خود می روند و کسی آنها را نمی بخرد. این چنین نیست. کسی که آنجا می آید تا زمان بازنشستگی کار می کند. این عزیزان کارگر می گویند ما آنجا مرتب کار می کنیم، چرا باید سالانه یک قرارداد جدید برای ما باشد که این نگرانی برای ما وجود دارد که ممکن است قرارداد تمدید نشود. این حرف درستی است. این به مسئولان مربوطه در تهران منعکس شده و کار می کنند که حتی امکان آنهایی که در اختیار خودشان است، حل کنند و اگر نیاز به قانون باشد، در مجلس بعد بحث قانونی را باید دنبال کنیم.»

مساله خصوصی سازی حل شده است!

با کارگران این کارخانه که حرف می زدیم، سوای این مطالبات نگران از مساله واگذاری هم بودند. همین امروز هم که با آنها حرف می زدیم چنین نگرانی ای داشتند و مخالف واگذاری شرکت به بخش خصوصی بودند، با این حال زاهدی با اعلام اینکه این نگرانی مرتفع شده است، گفت: «مساله واگذاری تقریبا حل شده است. روزهای اول فکر می کردند این مشکل است ولی الان حل شده است. اعتصاب کارگران درباره واگذاری نیست. این یعنی است که شش تا خیلی از مجموعه های خود را زیرمجموعه بورس برد. اینکه زیرمجموعه بورس برود خوب است تا بتوانند بخشی از سهام خود را در بورس به فروش برسانند ولی مدیریت دست خودشان است، یعنی بیش از ۵۰ درصد سهم برای خود صندوق باشد که مدیریت دست خودشان بماند و بتوانند سرمایه ای را بیاورند که را در تولید وارد کنند، یعنی بهبود کیفیت تولید که مهم ترین آن بهبود فناوری است که در آنجا استفاده می شود. اینها مرتب با من در تماس هستند، تا این لحظه هیچ کسی در این مورد با من صحبت نکرده! اعضای شورای این کارگران مرتب با من در تماس است.»